

EMIR – podstawowe informacje

1. Czym jest EMIR?

EMIR – (*ang. European Market Infrastructure Regulation*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji. Ww. regulację zmodyfikowano Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2019/834 z dnia 20 maja 2019 r (EMIR Refit) i stanowi uproszczenie wybranych obowiązków nałożonych w rozporządzeniu (UE) nr 648/2012.

EMIR jest rozporządzeniem unijnym, co oznacza, że stosuje się je bezpośrednio w całej Unii Europejskiej, w tym w Polsce. Pod pojęciem EMIR rozumie się również rozporządzenia delegowane oraz rozporządzenia wykonawcze wydawane na podstawie lub w związku z EMIR.

2. Jaki jest cel wprowadzenia EMIR?

Celem wprowadzenia EMIR jest ograniczenie ryzyka kredytowego kontrahenta, co w przyszłości zapobiec ma występowaniu kryzysów na rynkach finansowych.

3. Kiedy EMIR wszedł w życie?

EMIR jako akt prawa wszedł w życie w dniu 16 sierpnia 2012 r. Jednakże poszczególne obowiązki wchodzą w życie stopniowo, przykładowo obowiązek raportowania zawartych transakcji do Repozytorium Transakcji wszedł w życie w dniu 12 lutego 2014 r.

4. Kogo obejmują obowiązki z EMIR?

Obowiązki nałożone przez EMIR obejmują przedsiębiorców rozumianych, jako:

- osoby prawne (przykładowo: spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, stowarzyszenia),
- jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej (przykładowo spółki jawne, partnerskie, komandytowe i komandytowo-akcyjne) oraz
- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

5. Jakie są poszczególne obowiązki nakładane przez EMIR?

Poszczególnymi obowiązkami wprowadzonymi przez EMIR są:

- potwierdzanie transakcji w odpowiednim czasie,
- uzgadnianie portfeli,

- kompresja portfela,
- rozstrzyganie sporów,
- dokonywanie wyceny kontraktów według wartości rynkowej,
- zgłaszanie transakcji do Repozytorium Transakcji – omówione szczegółowo poniżej,
- prowadzenie ewidencji transakcji pochodnych.

6. Kategorie kontrahentów wyodrębnione w EMIR:

EMIR rozróżnia następujące kategorie kontrahentów:

- Kontrahenci Finansowi (**Kontrahenci FC**) - firmy inwestycyjne, instytucje kredytowe, zakłady ubezpieczeń, zakłady reasekuracji, UCITS i ich spółki zarządzające, instytucje pracowniczych programów emerytalnych oraz alternatywne fundusze inwestycyjne, które mają siedzibę w UE lub, które zarządzane są przez zarządców alternatywnych funduszy inwestycyjnych (ZAFI) – pod warunkiem udzielenia im właściwego zezwolenia lub zarejestrowanego zgodnie z dyrektywą unijną, chyba że dany AFI ustanawia się wyłącznie do celów obsługi co najmniej jednego pracowniczego planu nabycia udziałów lub gdy dany AFI jest podmiotem specjalnego przeznaczenia utworzonym do celów sekurytyzacji oraz, w stosownych przypadkach, jego ZAFI mający siedzibę w Unii, centralny depozyt papierów wartościowych, któremu udzielono zezwolenia zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 909/2014.
- Mali kontrahenci finansowi (Kontrahenci SFC) – kategoria kontrahenta finansowego wprowadzona przez rozporządzenie UE nr 2019/834 tzw. EMIR Refit. Podmioty te są zwolnione z obowiązku centralnego rozliczenia transakcji, ale zobowiązane są do stosowania technik ograniczania ryzyka systemowego.

Metoda ustalania kategorii kontrahenta finansowego została określona w art. 4a Rozporządzenia EMIR. Ustalając czy kontrahent jest kontrahentem finansowym czy małym kontrahentem finansowym pod uwagę bierze się te same kryteria, które stosuje się do określenia kontrahenta niefinansowego (NFC lub NFC+).

Kontrahent Finansowy zajmujący pozycję w kontraktach pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym co 12 miesięcy może obliczać swoją zagregowaną średnią pozycję na koniec miesiąca za poprzednich 12 miesięcy.

Obliczając pozycję uwzględnia się wszystkie kontrakty pochodne będące przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, zawarte przez danego kontrahenta finansowego lub przez inne podmioty w ramach grupy, do której należy ten kontrahent finansowy.

W przypadku nie obliczania przez kontrahenta finansowego swoich pozycji lub gdy obliczony wynik przekroczy dowolny z progów wiążących się z obowiązkiem rozliczania, kontrahent zobowiązany jest:

- a. powiadomić właściwe organy (ESMA i krajowy organ Nadzoru), wskazując okres użyty do obliczenia,
  - b. zawrzeć uzgodnienia rozliczeniowe w terminie 4 miesięcy od powiadomienia, o którym mowa powyżej,
  - c. są zobowiązani do rozliczania centralnie kontraktów, które są objęte obowiązkiem rozliczania.
- Kontrahenci Niefinansowi (**Kontrahenci NFC**) – przedsiębiorstwo mające siedzibę w Unii Europejskiej niebędące Kontrahentem Finansowym lub CCP,
  - Kontrahenci Niefinansowi Plus (**Kontrahenci NFC+**) – Kontrahenci NFC, których średnia pozycja w kontraktach pochodnych, będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, w ciągu 30 dni roboczych przekracza odpowiedni poziom progowy:

Poniższa tabela określa próg po przekroczeniu którego:

- w przypadku kontrahenta niefinansowego - Kontrahent NFC uzyska status Kontrahenta NFC+,
- w przypadku kontrahenta finansowego - nie będzie możliwe uzyskanie statusu Kontrahenta SFC.

Klasa aktywów	Wartość progowa
Kredytowe instrumenty pochodne	1 miliard EUR
Akcyjne instrumenty pochodne	1 miliard EUR
Instrumenty pochodne stopy procentowej	3 miliardy EUR
Walutowe instrumenty pochodne	3 miliardy EUR
Towarowe kontrakty pochodne i inne niż powyższe kontrakty pochodne	3 miliardy EUR

Przekroczenie progu dla jednej z klas aktywów oznacza konieczność rozliczania transakcji w izbach rozliczeniowych wobec wszystkich klas instrumentów, które podlegają obowiązkowi rozliczania, nawet jeśli w stosunku do innych klas progi nie zostały przekroczone.

7. Czemu służy wprowadzenie kategorii kontrahentów w EMIR?

Poszczególne kategorie kontrahentów służą przypisaniu podmiotom właściwych obowiązków wynikających z EMIR. Na przykład kontrahenci finansowi (FC) i

kontrahenci niefinansowi (NFC+) mają obowiązek wykonywać codzienne wyceny aktywnych kontraktów według wartości rynkowej. W przypadku gdy warunki rynkowe uniemożliwiają dokonanie wyceny rynkowej, wykonuje się wycenę w oparciu o model.

8. Co to jest Repozytorium Transakcji?

Jest to osoba prawna zajmująca się gromadzeniem i przechowywaniem na szczeblu centralnym danych dotyczących instrumentów pochodnych, zarejestrowana przez ESMA (Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych). Repozytorium Transakcji jest np. Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych (KDPW_TR).

9. Czym jest LEI oraz czy istnieje obowiązek jego uzyskania?

LEI – czyli *Legal Entity Identifier* jest kodem identyfikującym każdego kontrahenta, nadanym przez agencję kodującą, niezbędnym do zgłoszenia transakcji do Repozytorium Transakcji. Każdy kontrahent chcący zawierać transakcje pochodne zobowiązany jest do uzyskania od agencji kodującej kodu LEI. Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych umożliwia uzyskanie kodów odpowiadających swoim formatem kodom LEI (tzw. kod KEI).

10. Które transakcje podlegają obowiązkowi zgłaszania do Repozytorium Transakcji?

Obowiązkowi zgłoszenia do Repozytorium Transakcji podlegają zarówno kontrakty pochodne zawarte przez Kontrahentów na rynku regulowanym (np. GPW), jak i poza obrotem zorganizowanym (OTC). Obowiązkowi temu podlegają kontrakty pochodne: zawarte przed dniem 16 sierpnia 2012 r. i obowiązujące w tym dniu oraz zawarte po tej dacie.

11. Obowiązek archiwizowania danych dotyczących transakcji.

Kontrahenci kontraktów pochodnych zobowiązani są do przechowywania dokumentów dotyczących transakcji przez okres co najmniej 5 lat od dnia rozwiązania kontraktu.

12. Obowiązek zgłaszania transakcji do Repozytorium Transakcji – jak go realizować?

Kontrahenci kontraktów pochodnych zobowiązani są do zgłaszania każdej zawartej przez siebie transakcji do Repozytorium Transakcji.

Zgłoszenie może nastąpić:

- przez każdą ze stron kontraktu niezależnie (w tym modelu każdy kontrahent raportuje „za siebie”),

- poprzez upoważnienie drugiej strony do raportowania (w tym modelu tylko jeden kontrahent raportuje: „za siebie” i za drugą stronę),
- upoważnienie osoby trzeciej.

Do Repozytorium Transakcji zgłaszać transakcje mogą jedynie podmioty będące członkiem Repozytorium. Noble Securities S.A. uprzejmie informuje, że jest członkiem KDPW Repozytorium Transakcji i może dokonywać zgłoszeń transakcji za swoich Klientów.

13. Kiedy obowiązek zgłaszania transakcji do Repozytorium Transakcji wejdzie w życie?

Obowiązek zgłaszania transakcji do Repozytorium Transakcji wszedł w życie w dniu 12 lutego 2014 r.

14. Czym jest tzw. *backloading*?

Backloading to wyrażenie określające obowiązek zgłoszenia do Repozytorium Transakcji - transakcji zawartych przed 16 sierpnia 2012 r. i obowiązujących po tym terminie.

15. Lista regulacji EMIR.

EMIR składa się z wielu aktów prawnych. Na szczególną uwagę zasługują:

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji (EMIR).
- Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 148/2013 opublikowane w Dzienniku Urzędowym UE z dnia 23 lutego 2013 r.
- Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 149/2013 opublikowane w Dzienniku Urzędowym UE z dnia 23 lutego 2013 r.
- Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 150/2013 opublikowane w Dzienniku Urzędowym UE z dnia 23 lutego 2013 r.
- Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 151/2013 opublikowane w Dzienniku Urzędowym UE z dnia 23 lutego 2013 r.
- Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 152/2013 opublikowane w Dzienniku Urzędowym UE z dnia 23 lutego 2013 r.
- Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 153/2013 opublikowane w Dzienniku Urzędowym UE z dnia 23 lutego 2013 r.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2019/834 z dnia 20 maja 2019 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 w odniesieniu do

obowiązku rozliczania, zawieszania obowiązku rozliczania, wymogów dotyczących zgłaszania, technik ograniczania ryzyka związanego z kontraktami pochodnymi będącymi przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, które nie są rozliczane przez kontrahenta centralnego, rejestracji repozytoriów transakcji i nadzoru nad nimi, a także wymogów dotyczących repozytoriów transakcji (EMIR Refit).

NS